

Q&A Vught inwonersavond ‘Vught van het gas af’

Om de klimaatdoelen te halen, moeten alle gemeenten in Nederland uiterlijk in 2050 van het aardgas af. Om dat te bereiken, gaan we als gemeente aan de slag met een Transitievisie Warmte. Dat is een plan waarin we per wijk de alternatieven voor aardgas in kaart brengen: hoe kunnen we aardgasvrij wonen? Op 13 juli organiseerde gemeente Vught een inwonersavond waar dieper op de plannen voor de warmtetransitie werd ingegaan. De route naar een aardgasvrije gemeente stond centraal. Deze route wordt weergegeven in een transitiekaart waarop de warmte-oplossingen per wijk worden weergegeven.

We willen u graag goed informeren over de overstap naar aardgasvrij. Daarom beantwoorden we hier de veel gestelde vragen over aardgasvrij wonen en de stappen om daar te komen.

1. Waarom aardgasvrij?

Waarom en wanneer stoppen we met aardgas?

In het Klimaatakkoord van Parijs is de afspraak gemaakt om de temperatuurstijging op aarde te beperken tot maximaal 2 graden. Dat is nodig om klimaatverandering tegen te gaan. Daarom moet de CO₂-uitstoot in 2050 ongeveer 90% lager zijn dan in 1990.

Bijna iedereen in Nederland gebruikt aardgas voor verwarming, warm water en koken. Dat zorgt voor een flinke CO₂-uitstoot. In Nederland hebben we daarom afgesproken dat we stap voor stap naar een schone en duurzame toekomst gaan. In 2050 gebruiken we geen aardgas meer om huizen en gebouwen te verwarmen.

Ook de aardbevingen door aardgaswinning in Groningen zijn een belangrijke reden om de aardgaswinning in Nederland te stoppen.

Aardgas is toch veel duurzamer dan andere fossiele brandstoffen?

Het klopt dat aardgas schoner is dan kolen of olie. Maar aardgas is niet duurzaam. Als wij de klimaatdoelstellingen willen halen, moeten we stoppen met het gebruik van alle fossiele brandstoffen, dus ook aardgas. Want ook bij de verbranding van aardgas komt CO₂ vrij.

Waarom gaan wij van het aardgas af, terwijl andere landen zoals Duitsland juist overstappen op aardgas?

In Nederland heeft het merendeel van de huishoudens al jarenlang een aardgasaansluiting. In Duitsland worden rond de 5 miljoen huizen nog verwarmd met stookolie. Deze olietetels zijn erg vervuילend. Duitsland heeft daarom een tussenstap toegevoegd richting 2050. Eerst worden alle olietetels vervangen door aardgas. Daarmee vermindert de totale CO₂-uitstoot van Duitse huishoudens met ongeveer 30 procent. Maar uiteindelijk gaan ook deze woningen in Duitsland van het aardgas af.

2. De Transitievisie Warmte

Wat is de Transitievisie Warmte en wat staat erin?

De Transitievisie Warmte is een plan waarin staat hoe de gemeente uiteindelijk aardgasvrij kan worden. Hiermee geven we richting, zodat het voor iedereen duidelijk is hoe we de overstap naar aardgasvrij wonen kunnen maken. Elke gemeente in Nederland moet uiterlijk eind 2021 een Transitievisie Warmte hebben.

De Transitievisie Warmte laat zien wat per wijk of buurt de meest logische alternatieven zijn en wat er nodig is om uiteindelijk aardgasvrij te worden. Komt er één oplossing voor de hele buurt? Moet er nog veel geïsoleerd worden? Is een warmtenet een mogelijkheid of is het slimmer om de overstap naar aardgasvrij wonen voor elke woning apart te regelen, bijvoorbeeld via warmtepompen?

In de Transitievisie Warmte staat ook in welke wijken of buurten we willen beginnen. Tot slot staat erin op welke manier we dat willen doen en hoe we iedereen daarbij betrekken.

Wat is mijn rol als inwoner?

We betrekken inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties op verschillende manieren bij de totstandkoming van de Transitievisie Warmte. Bijvoorbeeld met vragenlijsten en (online) bijeenkomsten. We vragen wat u belangrijk vindt. We laten de mogelijkheden zien. En u kunt uw vragen stellen.

Na de Transitievisie Warmte volgen uitvoeringsplannen per wijk. In het wijkuitvoeringsplan bepalen we als gemeente samen met inwoners en andere gebouw eigenaren welke alternatieve warmtevoorziening het beste past bij die wijk. Na vaststelling van het wijkuitvoeringsplan kan het nog tien jaar duren voordat de wijk daadwerkelijk aardgasvrij is.

Wat is de rol van de gemeente?

De gemeente heeft van de Rijksoverheid de regierol gekregen in de warmtetransitie. Dat betekent dat wij de overstap naar aardgasvrij wonen in goede banen moet leiden. We maken eerst een algemeen plan, de Transitievisie Warmte, en daarna voor elke wijk een apart plan om uiteindelijk van het aardgas af te gaan. Dit doen we in overleg met iedereen die daarbij betrokken is: inwoners, woningcorporatie, bedrijven, maatschappelijke organisaties en de netbeheerder.

Wat is de rol van de gemeenteraad?

Het is aan de gemeenteraad om de Transitievisie Warmte uiterlijk eind 2021 vast te stellen. Deze vastgestelde versie vormt de basis voor nadere uitwerking. Minimaal elke vijf jaar wordt de Transitievisie Warmte herijkt. Dan wordt de visie opnieuw bekeken en worden de laatste inzichten op het gebied van wetgeving en innovatie meegenomen.

Hoe wordt bepaald in welke volgorde de wijken van het gas af gaan?

We maken een technische analyse en vragen wat inwoners en relevante organisaties belangrijk vinden. Op basis daarvan kijken we in welke wijken of buurten het logisch is om te starten. Dat kan ook eerst het isoleren van woningen zijn als tussenstap naar aardgasvrij. Voordat we de startkansen opschrijven in de Transitievisie Warmte toetsen we die weer bij inwoners en relevante organisaties.

Geldt de Transitievisie Warmte ook voor bedrijven?

De verwarming van kantoren, bedrijfspanden en maatschappelijk vastgoed (scholen, zorginstellingen etc.) valt ook onder de Transitievisie Warmte. Kantoren moeten bovendien al in 2023 energielabel C hebben en in 2030 energielabel A. De industrie valt buiten de Transitievisie Warmte, daar zijn aparte afspraken gemaakt over verduurzaming.

3. Aardgasvrij wonen

Wat zijn mogelijke alternatieven voor aardgas?

Op hoofdlijnen zijn er drie alternatieven voor aardgas: een warmtenet, volledig elektrisch (all-electric) en duurzaam gas. Met een warmtenet kun je een hele wijk, buurt of flat in één keer aardgasvrij maken. Er moet dan wel een geschikte warmtebron zijn om het warmtenet te voeden, zoals aardwarmte of restwarmte. Bij volledig elektrische oplossingen wordt gewerkt met een warmtepomp per woning, bij voorkeur in combinatie met zonnepanelen om de benodigde elektriciteit op te wekken. Een voorwaarde hiervoor is nog wel dat de woning zeer goed is geïsoleerd. Voor woningen waar de eerste twee alternatieven niet haalbaar zijn, is duurzaam gas in beeld: groen gas of in de toekomst mogelijk waterstof.

Wat is de rol van waterstof in de warmtetransitie?

Waterstofgas is meegenomen als laatste stap in het transitiepad hybride. Gezien de voorlopige schaarste van groene (duurzame) waterstof, zijn andere maatregelen tot in ieder geval 2030

logischer voor de woningen die dat transitiepad volgen. Hierbij valt te denken aan het transitiegereed maken van de woningen (isolatie, elektrisch koken, kierdichting) en een hybride warmtepomp. Waar mogelijk kan lokaal al wel de stap naar aardgasvrij worden gezet (bijvoorbeeld een volledige warmtepomp in nieuwere, goed geïsoleerde woningen). Op termijn kan dan de resterende gasvraag in deze gebieden worden verduurzaamd met bijvoorbeeld groene waterstof.

Is biomassa wel duurzaam?

De (bij)stook van biomassa om warmte op te wekken, is duurzaam als het bijvoorbeeld gaat om snoeiafval van de groenvoorziening van de gemeente. Maar als we ver weg hout gaan kappen en hiernaartoe vershippen, is het minder duurzaam. Deze vorm van biomassa zien we niet als een goed alternatief voor aardgas.

Waarom wordt er niet gekeken naar kernenergie?

De gemeente gaat niet over de bouw van kerncentrales, dat is aan de Rijksoverheid. Kernenergie levert bovendien elektriciteit en geen warmte. De bouw van een kerncentrale kost veel tijd, dus levert vóór 2030 sowieso geen bijdrage aan de oplossing.

Wat gebeurt er met de gasleidingen die nu in de grond liggen?

Wanneer het aardgas verdwijnt, zijn de gasleidingen overbodig. Volgens de huidige wetgeving mogen deze leidingen dan niet in de grond blijven zitten en worden ze verwijderd. Voor de gasleidingen die nog in gebruik zijn, wordt uiteraard voor beheer en onderhoud gezorgd.

Kan ik zelf kiezen?

Voorlopig is er geen verplichting om van het aardgas af te gaan. Bent u eigenaar van een woning, dan kunt u zelf beslissen welke duurzame energievoorziening uw voorkeur heeft. Bent u huurder bij een woningcorporatie dan loopt het via de woningcorporatie.

Wat kan ik al doen? Kan ik ook in verschillende stappen van aardgas af?

De overstap naar aardgasvrij wonen is het makkelijkst en meest betaalbaar als u dat op een logisch moment doet. Voor de meeste huizen is het logisch om de overstap stap voor stap te doen.

Hebt u plannen om uw keuken te verbouwen? Kies dan voor koken op inductie. Bent u van plan om uw huis te verbouwen of wilt u comfortabeler wonen? Neem dan meteen ook gelijk isolatie mee. Wilt u de kozijnen gaan schilderen? Kijk dan zeker of HR++ glas mogelijk is.

Als u al een goed geïsoleerd huis heeft, kunt u ook nadenken over een warmtepomp. Ook kunt u zonnepanelen op uw dak leggen en uw eigen energie opwekken. Zo kunt u alvast beginnen met de voorbereidingen voor aardgasvrij wonen.

Hoe gaat de gemeente om met aardgas bij nieuwbouw?

Nieuwbouw is altijd aardgasvrij. Dat is landelijke regelgeving. Voor nieuwbouw zijn er voldoende alternatieven om huizen te verwarmen zonder aardgas.

Mijn huis is moeilijk te isoleren. Wat dan?

Vooraf vooroorlogse woningen zijn moeilijker te isoleren. De spouw is kleiner of simpelweg niet aanwezig. Kijk in dat geval welke mogelijkheden er wel zijn, zoals HR++ beglazing, vloerisolatie of kierdichting. Vanwege de beperkte mogelijkheden tot isolatie, is het waarschijnlijk dat een volledige elektrische warmtepomp niet haalbaar is in de woning. In dat geval kan een hybride warmtepomp uitkomst bieden.

Elke woning is anders en vraagt om maatwerk. Voor meer informatie en advies, zie de websites en loketten onder 'Meer informatie'.

4. Transitiekaart

Wat is een transitiekaart?

Een transitiekaart is een visuele weergave van de uitkomsten in de Transitievisie Warmte gebaseerd op rekenmodellen, data en analyses. Deze kaart laat zien welke warmte-oplossing het beste bij de verschillende gebieden in Vught past, bijvoorbeeld een warmtenet, individuele warmtepompen of hybride oplossing. Voor sommige gebieden zijn startkansen in kaart gebracht die verder verkend zullen worden. Ongeacht in welke buurt u woont, is de eerste stap het transitiegereed maken van uw woning. Dit houdt in dat uw woning klaar is voor de overstap naar aardgasvrij. Dit kan door middel van isolatie en elektrisch koken. In de meeste gebieden van Vught zijn hybride opties de meest voor de hand liggende volgende stap. Dit omvat besparen, de installatie van een warmtepomp en het verduurzamen van de resterende gasvraag. Op andere locaties kan toegewerkt worden naar een all-electric warmte-oplossing, zoals op sommige plekken binnen de wijken Loonsebaan en Loyola het geval is. Daarbij is het belangrijk om op natuurlijke momenten over te stappen, bijvoorbeeld wanneer een ketel aan vervanging toe is.

Wat zijn startkansen en waar liggen deze kansen?

Startkansen of startgebieden zijn gebieden waar tussen nu en 2025 zal worden gestart met planvorming of haalbaarheidsonderzoeken naar aardgasvrij of de stappen daartoe. De startkansen voor Vught zijn pas definitief als de Transitievisie Warmte wordt vastgesteld door de Raad. Vanaf dat moment komt de TVW ook openbaar beschikbaar en is na te lezen welke startkansen uiteindelijk gekozen zijn.

Op basis waarvan zijn de startgebieden binnen gemeente Vught uitgekozen?

Tijdens het proces van de Transitievisie Warmte zijn uitgangspunten en selectiecriteria opgesteld in samenspraak met een projectgroep van vertegenwoordigers van inwoners en organisaties. Deze criteria zijn, samen met het initiatief vanuit de wijken en dorpen, leidend geweest voor de keuzes voor de startgebieden. De volgende criteria zijn geformuleerd: impact maken, draagvlak, laagste maatschappelijke kosten, werk met werk, diversiteit en kansrijke uitrolstrategie. Een verdere toelichting op de criteria is te vinden in de Transitievisie Warmte, die openbaar zal worden gemaakt na besluitvorming door de Raad (naar verwachting eind 2021).

Kunnen individuele trajecten naast startgebieden starten?

Ja. In een startgebied zal in gezamenlijkheid (bijvoorbeeld met een inwonersinitiatief, woningcorporatie en/of de gemeente) worden verkend wat de meest logische oplossing is in dit gebied en hoe de plannen daarvoor worden gemaakt. Het kan nuttig of voordelig zijn om hieraan mee te doen. Maar iedere gebouweigenaar is vrij om haar eigen keuzes te maken en dus ook om af te wijken van de oplossing die voor een startgebied wordt verkend.

In mijn wijk is nog niks over de warmteoplossing bekend, moet ik afwachten?

Voor elke wijk en elk dorp is een transitiepad geformuleerd in de Transitievisie Warmte. Een transitiepad is een stapsgewijze route naar de warmteoplossing. Vaak kunt u nu al stappen zetten in deze route, bijvoorbeeld door te gaan isoleren. Afhankelijk van het transitiepad en de reeds genomen maatregelen in uw woning, kunt u mogelijk ook al vervolgstappen zetten naar een hybride of volledige warmtepomp. Elke woning is echter anders en vraagt om maatwerk. Voor meer informatie en advies, zie de websites en loketten onder 'Meer informatie'.

All-electric (een individuele warmtepomp per woning) wordt aangegeven als een van de oplossingen. Er zijn nu al zorgen over voldoende stroom voor alle transitie. Hoe kan dan iedereen naar all-electric?

De overstap naar aardgasvrij voor de gemeente Vught zal niet plaatsvinden van de ene op de andere dag. Het is een geleidelijke overgang waar we tot 2050 de tijd voor hebben. In het geval van de overstap naar all electric is het ook goed dát we daar de tijd voor nemen. De netbeheerder kan dan anticiperen op de toenemende elektriciteitsvraag en ontwikkelaars kunnen geleidelijk in de toenemende vraag van duurzame elektriciteit gaan voorzien.

Bovendien moet een isolatieaanpak de komende jaren ervoor gaan zorgen dat we met z'n allen minder energie gaan gebruiken en er dus ook minder elektriciteit nodig gaat zijn bij een eventuele overstap naar een warmtepomp.

Ten slotte is het niet de bedoeling dat iedereen naar all electric gaat. Er zullen mogelijk ook woningen overstappen op een warmtenet of een hybride warmtepomp.

5. Mijn buurt

Welke documenten komen beschikbaar om met mijn buurt te bespreken?

De Transitievisie Warmte, een publieksvriendelijke versie en – in de volgende fases – de wijkuitvoeringsplannen.

Wat doet de gemeente met concrete plannen vanuit de buurt?

De gemeente is benieuwd naar werkbare, concrete suggesties, ideeën en plannen uit de buurt. De gemeente gaat graag met de initiatiefnemers uit de wijk in gesprek om te bekijken of en hoe we deze samen op kunnen pakken.

Hoe word je op de hoogte gehouden als er in jouw wijk mogelijkheden komen om mee te werken aan de transitie?

Via lokale en sociale media, bewonersbijeenkomsten, bewonersbrieven en eventueel een (digitale) nieuwsbrief in de toekomst. De communicatie en de communicatiemiddelen worden afgestemd op de voortgang van het aardgasvrij maken van onze gemeente en naar gelang de mogelijkheden en behoefte.

6. Kosten en financiering

Hoe betalen we de overstap naar aardgasvrij wonen?

De overstap naar aardgasvrij wonen is op dit moment voor de meeste mensen nog kostbaar. Het kabinet wil dat het verduurzamen van de woning voor zoveel mogelijk mensen woonlastenneutraal is. Dit houdt in dat de maandelijkse lasten gelijk blijven of lager worden. Het gaat dan om energiekosten (gas, elektriciteit, warmte) en hypotheeklast of huur.

De Rijksoverheid wil dit mogelijk maken door de gemiddelde kosten voor energie te verlagen, subsidies te geven en nieuwe aantrekkelijke financieringsmogelijkheden te ontwikkelen. Nog niet alles is op orde, dat kost tijd.

De gemeente vindt het belangrijk dat iedereen mee kan doen en de aanpassingen aan de woning kan betalen. Bij het opstellen van wijkuitvoeringsplannen worden de kosten én baten goed onderzocht. We houden daarbij de ontwikkelingen van de Rijksoverheid in de gaten. En een wijkuitvoeringsplan wordt pas vastgesteld, als de gemeenteraad ziet dat de plannen haalbaar en betaalbaar zijn.

Wie is verantwoordelijk voor de kosten van de warmtetransitie?

Het zal een gedeelde verantwoordelijkheid worden, maar hoe deze verdeling eruitziet en op welke manier het betaalbaar blijft, is nog niet duidelijk. De Rijksoverheid zal vermoedelijk in 2022 komen met een voorstel om een (significante) bijdrage te leveren aan de warmtetransitie. Daarnaast wordt nagedacht over financieringsconstructies en het verlagen van de elektriciteitsprijs en verhogen van de aardgasprijs om alternatieven aantrekkelijker te maken. Zijn de financiële keuzes, mogelijkheden en regelingen van het kabinet bekend, dan kan ook de gemeente haar (financiële) standpunt innemen.

7. Meer informatie

Waar kan ik terecht met mijn vragen over het verduurzamen van mijn huis?

www.coophot.nl

www.vet-vught.nl

www.brabantwoontslim.nl

www.welkombijkant.nl

www.welzijnvught.nl

Waar kan ik terecht met andere vragen over dit onderwerp?

<http://www.hieverwarmt.nl/>

<http://www.milieucentraal.nl/>

<https://www.iedereendoetwat.nl/energie>